НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ ОВОЧІВНИЦТВА І БАШТАННИЦТВА

ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ «МАЯК»

ОВОЧІВНИЦТВО І БАШТАННИЦТВО: ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ, СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

МАТЕРІАЛИ
IX Міжнародної
науково-практичної конференції
(у рамках VIII наукового форуму
«Науковий тиждень у Крутах – 2023»,
28 лютого - 1 березня 2023 р.,
с. Крути, Чернігівська обл., Україна)

У двох томах

Том 1

Крути - 2023

УДК 635.61 (06)

Рекомендовано до друку Науково-технічною радою Дослідної станції «Маяк» Інституту овочівництва і баштанництва НААН, протокол № 1 від 17 лютого 2023 р.

Відповідальний за випуск: Позняк О.В.

Овочівництво і баштанництво: історичні аспекти, сучасний стан, проблеми і перспективи розвитку: Матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції (у рамках VIII наукового форуму «Науковий тиждень у Крутах – 2023», 28 лютого - 1 березня 2023 р., с. Крути, Чернігівська обл.) / ДС «Маяк» ІОБ НААН: у 2 т. Обухів: Друкарня ФОП Гуляєва В.М., 2023. Т. 1. 274 с.

Збірник містить матеріали **IX Міжнародної науково-практичної конференції «Овочівництво і баштанництво: історичні аспекти, сучасний стан, проблеми і перспективи розвитку», проведеної на Дослідній станції «Маяк» Інституту овочівництва і баштанництва НААН** з актуальних питань економіки галузі овочівництва, генетики, інтродукції, селекції, сортознавства та сортовипробування овочевих і баштанних рослин, агротехнології їх вирощування у відкритому і захищеному ґрунтах різних природнокліматичних зон України і країн близького зарубіжжя, приділено увагу питанням захисту рослин та зберігання і переробляння урожаю, висвітлено історичні аспекти галузі овочівництва.

Для науковців, аспірантів, спеціалістів сільського господарства.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових доповідей і повідомлень. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору оргкомітету конференції.

© Національна академія аграрних наук України, 2023,
© Дослідна станція «Маяк» Інституту овочівництва і баштанництва, 2023

NATIONAL ACADEMY OF AGRARIAN SCIENCES OF UKRAINE
INSTITUTE OF VEGETABLE AND MELON
RESEARCH STATION "MAYAK"

VEGETABLE AND MELONS: HISTORICAL ASPECTS, CURRENT STATUS, PROBLEMS AND DEVELOPMENT PROSPECTS

MATERIALS
IX International
scientific and practical conference
(within the framework of the VIII scientific forum "Science Week in Kruty - 2023", February 28 - March 1, 2023, p. Kruty village, Chernihiv region, Ukraine)

In two volumes
Volume 1

Kruty - 2023

НАЦИОНАЛЬНАЯ АКАДЕМИЯ АГРАРНЫХ НАУК УКРАИНЫ
ИНСТИТУТ ОВОЩЕВОДСТВА И БАХЧЕВОДСТВА
ОПЫТНАЯ СТАНЦИЯ «МАЯК»

ОВОЩЕВОДСТВО И БАХЧЕВОДСТВО: ИСТОРИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ, СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ, ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ

МАТЕРИАЛЫ
IX Международной
научно-практической конференции
(в рамках VIII научного форума
«Неделя науки в Крутах – 2023»,
28 февраля - 1 марта 2023 г., с. Круты,
Черниговская обл., Украина)

В двух томах

Том 1

Круты - 2023

Мавлянова Р.Ф., Каримов Б.А., Лян Е.Е.
СОВРЕМЕННЫЕ МЕТОДЫ ПОВЫШЕНИЯ ПРОДУКТИВНОСТИ ТОМАТА В ТЕПЛИЦАХ……..……..163
Маковей М.Д., Ганя А.И.
МУТАНТНЫЕ ГЕНЫ ТОМАТА, КОНТРОЛИРУЮЩИЕ ХАРАКТЕР ПРОЯВЛЕНИЯ ПРИЗНАКОВ ГИПОКОТИЛЯ, СЕМЯДОЛЬНЫХ И ПЕРВЫХ НАСТОЯЩИХ ЛИСТЬЕВ……170
Маковей М.Д.
СОРТА И ГИБРИДЫ ТОМАТА, СОЗДАННЫЕ В ИНСТИТУТЕ ГЕНЕТИКИ, ФИЗИОЛОГИИ И ЗАЩИТЫ РАСТЕНИЙ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА……176
Меджидова Г.С., Абдуллаева Л.С., Абышова Х.Ш., Гусейнов Г.А., Сужаева М.Г.
ИЗУЧЕНИЕ ФИЗИОЛОГИЧЕСКИМИ МЕТОДАМИ УСТОЙЧИВОСТИ К СТРЕССОВЫМ ФАКТОРАМ МЕСТНЫХ ФОРМ - СОРТОВ ПЕРЦА……..……..183
Мельник О.В., Щербина С.О., Даценко С.М., Іванін Д.В.
ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ СИНТЕТИЧНОГО ФУНГІЦИДУ ТА БІОПРЕПАРАТУ ФІТОХЕЛП ЗА ВИКОРИСТАННЯ НА ЧАСНИКУ ОЗИМОМУ……..……..……191
Минкіна Г.О.
ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ КАПУСТИ ЧЕРВОНОГОЛОВОЇ ПРИ ЗРОШЕННІ В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ……193
Минкін М.В.
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ФАКТОРІВ ЖИТТЯ КАБАЧКОМ В КОНТЕКСТІ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН……197
Михня Н.И., Рудакова А.С., Кердиварэ А.М., Климэуцан Д.П.
КЛАСТЕРНЫЙ АНАЛИЗ СЕЛЕКЦИОННЫХ ФОРМ ТОМАТА ПО БИОХИМИЧЕСКИМ ПОКАЗАТЕЛЯМ КАЧЕСТВА ПЛОДОВ……200
Овчіннікова О.П., Підлубенко І.М., Коноваленко К.М.
ПЕРПЕКТИВНІ ЛІНІЇ БУРЯКУ СТОЛОВОГО Beta vulgaris L. subsp. vulgaris var. conditiva Alef. ЗА ВМІСТОМ БЕТАНІНУ СЕЛЕКЦІЇ ІНСТИТУТУ ОВОЧІВНИЦТВА І БАШТАННИЦТВА НААН……207

УДК 635.621:631.5

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ФАКТОРІВ ЖИТТЯ КАБАЧКОМ В КОНТЕКСТІ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН

Минкін М.В.
Херсонський державний аграрно-економічний університет
м. Херсон. Україна
e-mail: an.mynkina@ukr.net

Вступ. В Україні серед овочевих культур за площами вирощування кабачок займає одне з провідних місц. Значне видове і сортове різноманіття дозволяє використовувати плоди кабачка в кулінарії, для дієтичного та лікувально-профілактичного харчування, в консервній та фармакологічній промисловості. На особливу увагу заслуговують плоди кабачка, задовольняючи потреби населення у вітамінах, мікро- та макроелементах.

Постановка проблеми. Питання, як вирощувати кабачок на півдні України, зазвичай не ставиться, багато хто думає, що в теплих регіонах ця культура не вимагає догляду. Це не так, вирощування цієї рослини в причорноморській зоні має свою специфіку.

Метою досліджень є вдосконалення елементів технології вирощування культури, пов'язаних зі зміною клімату в регіоні.

Результати досліджень. Це однорічна, однодомна, роздільностатева, тепло- і світлолюбна, трав'яниста овочева культура. В Україні кабачок вирощують у відкритому ґрунті та під плівковим покриттям для одержання ранньої товарної продукції розсадним і безрозсадним способами.

За тривалістю вегетаційного періоду від з'явлення сходів до технічної стиглості (перший збір) сорти кабачка поділяють на ультраранні (до 40 діб), ранні (41-50), середньостиглі (51-60) і пізньостиглі (понад 60 діб).

У біологічній стиглості плоди білі, зелені, темно-зелені, золотисті, зеброподібні, кора - тверда, м'якуш - грубуватий, непридатний для кулінарії.

Сучасні трансформації клімату істотно впливають на ріст, розвиток та тривалість формування урожаю кабачка. Кабачок - теплолюбна рослина. В Україні його вирощують у більшості ґрунтово-кліматичних зонах. Насіння проростає за температури 10-

12°С. За температури 18-20°С сходи з'являються через 8-10 діб, а при 10°С - через 25-30 діб. При цьому вони з'являються нерівномірно, з дрібними сім'ядолями, які переважно мають світло-зелене забарвлення. Оптимальна температура для його росту - 25-27°С. До зниження температури повітря рослини дуже чутливі, а короткочасні приморозки до мінус 1°С можуть призвести до їх повної загибелі. При тривалому зниженні температури до 8°С ріст рослин припиняється. Рослини починають квітувати за температури 18-20°С.

В сучасних умовах зміни температурного режиму, коли температура при вегетації рослин кабачка становить 22-30°С, підвищення температури повітря понад 35-40°С негативно впливає на розвиток пилку, внаслідок чого зав'язь плодів часто осипається, що знижує продуктивність рослин.

За відношенням до світла кабачок є культурою короткого дня. Інтенсивне сонячне освітлення при достатній вологості ґрунту та повітря посилює фотосинтез, внаслідок чого підвищується продуктивність рослин. Тому навіть у молодому віці недопустиме загущення рослин та забур'яненість посівів. Це пов'язано з тим, що при надмірному загущенні чи забур'яненості посилюється ріст рослин, витягуються вегетативні органи та зменшується утворення жіночих квіток, що призводить до зниження врожайності та якості плодів.

Кабачок посухостійка рослина відносно. Це пов'язано з тим, що посилене надходження води в рослину через кореневу систему сприяє швидкому наростанню листкового апарату та швидкому формуванню плодів. Однак, відсутність опадів та поливів у південних районах у період вегетації негативно впливає на продуктивність рослин та знижує якість плодів. Оптимальна вологість ґрунту для вирощування високого врожаю плодів кабачка 70-80% НВ, а відносна вологість повітря - 80-85%.

Рослини кабачка при інтенсивному рості та розвитку досить вимогливі до елементів живлення протягом усього вегетаційного періоду. Це пов'язано з високою потенціальною можливістю формувати товарний урожай до 100 т/га і більше. Кабачок добре реагує як на органічне, так і на мінеральне удобрення. З ґрунту кабачок виносить на 100 ц товарної продукції до 27,5 кг азоту, 14,6 кг фосфору і 40,5 кг калію.

Зміна елементів технології вирощування культури пов'язаних із сучасною трансформацією клімату на півдні України повинна чітко відповідати біологічним особливостям кабачка. Особливості догляду за рослинами полягають у тому, що при вирощуванні кабачка з насіння рослини в рядку проривають у фазі 2-4 справжніх листків при ширині міжрядь 70 см на відстань 60-70 см, залишаючи одну найкраще розвинену, а при 120 і 140 см - на таку ж відстань, лише залишаючи в гнізді 2 найкраще розвинені. Подальший догляд за рослинами полягає у підтриманні площ у чистому від бур'янів стані, поливах і боротьбі з шкідниками та хворобами. Урожай плодів збирають через кожні 3-4 дні, не допускаючи переростання плодів. Урожайність плодів у відкритому ґрунті в технічній стиглості становить 80,0-100,0 т/га і більше.

Висновки. Отже, враховуючи зміни клімату на території півдня України при вирощуванні рослин кабачку, для його максимальної продуктивності, необхідно забезпечити одночасне надходження всіх факторів життя в оптимальних кількостях. Дотримуючись всіх застережень можна вирощувати якісні та добрі врожаї, які будуть приносити прибуток. Також кабачок – добрий попередник для багатьох культур, не виснажує ґрунт і економічно прибутковий. Тому необхідно надалі адаптувати вирощування кабачку до змін клімату на півдні України

Список використаних джерел

1. Тихонова Т.Е., Горовая Т.К., Сергеев Г.В., Яровой Г.И. Селекция, технология выращивания и семеноводство кабачка и патисона. Методические рекомендации. – Харьков: ИОБ УААН, 2007. – 22 с.

2.Кіріяк Ю.П., Коваленко А.М. Зміни та коливання клімату в південно-степовій зоні України та його можливі наслідки для землеробства. Зб. Зрошуване землеробство.-2015. Вип.-63. С. 86-89.

3. Клімат України. /За ред. В.М. Ліпінського. – К.: В-во Раєвського,2003.-342 с.